

Massa coses han quedat trencades. Massa institucions han patit fora mida per sobreviure.

Cada comunitat eclesial, per petita que sigui, ha de trobar el punt a l'hora de suscitar la fraternitat i fer créixer la comunió.

Cada diumenge i cada festa, quan al matí elevem la pregària de lloances al nostre Déu, som invitats a entonar cants al Senyor.

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 125
Juliol 2020

Any XI

Pòrtic	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i un sol esperit	6
Algú es va assabentar del dol nacional pel coronavirus?	
JAUME FLAQUER	
Presentes com el llevat	7
Clavegueres de l'Estat	
MIQUEL BARBARÀ	
Anunciar l'Evangelí	9
Vall de llàgrimes, vall assedegada, visió de Déu	
BERNABÉ DALMAU	
Al servei de l'altar	11
Cantem-li lloances per sempre!	
JOAN BABURÉS I NOGUER	
Reixebles de l'Evangelí	12
El coratge de desobeir	
NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA	
Reclinats sobre el pit del Senyor	14
Un comentari a una opinió, en temps de confinament	
JOSEP BOFARULL VECIANA	
Rentar els peus	17
Joves amb arrels	
MANEL MERCADER	
Un bisbe ens parla	18
Reconeixement i reflexions	
+SALVADOR GIMÉNEZ VALLS	
Hem vist, hem llegit	20
Pervivència de l'obra literària de Josep Carner, cinquanta anys després del seu traspàs	
ANTONI COLL CASALS	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Ens trobem en un temps estrany i confús. Ha passat, pel que sembla, la primera onada de la pandèmia, la més forta. El confinament massiu i rigorós sembla que no tornarà, almenys en els nivells generals coneguts en els mesos passats. Però l'aparició de rebrots de la malaltia i la situació d'incertesa sobre on i quan poden manifestar-se, així com el perill que les altes concentracions de persones puguin encendre la pandèmia, tot plegat ens fa viure en alerta. De fet, desconexem si vivim en el post-covid o si ens trobem en un vaivé de la seva evolució.

Les reaccions a una situació gens clara són ben diverses. D'una banda, hi ha els qui continuen tancats a casa, dominats per la por del contagi, víctimes d'una actitud que podríem anomenar d'«autoconfinament». Entre aquests hi ha fins i tot infants i joves que viuen atrapats per la pantalla, immersos en una bombolla virtual que els isola perillosament del món de la realitat no induïda, la realitat de les altres persones i de les situacions concretes de la vida. D'altra banda, hi ha els qui no prenen mesures de protecció i menystenen la malaltia rebaixant-ne la importància o desafiant-la com si fos un perill sobredimensionat. Moltes persones protesten contra les mesures de protecció perquè comença a aparèixer un sentiment difús d'esgotament davant un perill invisible i que, per tant, es veu com a irreal. Allò que s'anomena «relaxació» és en el fons una protesta o, almenys, una incomoditat davant una situació que demana autodisciplina, paciència i sentit de responsabilitat. L'individualisme, el mal del nostre temps, s'acarnissa en persones que raonen pensant tan sols en elles mateixes. I és que la millor manera de promoure el mal és negar-lo.

A nivell eclesial, cal dir que en general hi ha consciència de la necessitat de prendre mesures sanitàries en les assemblees litúrgiques i que les normes relatives a les concentracions de persones se segueixen rigorosament. N'hi ha molts pocs que s'arrisquin a temptar la providència divina actuant com si el contacte amb les coses sagrades fos per ell mateix garantia d'immunitat. Les posicions fonamentalistes es presenten com a exemple de fe robusta, quan de fet són model d'autosuficiència, de pelagianisme i de vanitat. Respectar les mesures sanitàries és propi d'una actitud veritablement creient, solidària amb la consecució del bé comú, que no és cap altre que l'eradicació de la malaltia. Cal confiar en les mediacions humanes amb què el Creador ha volgut configurar el nostre món.

Però no n'hi ha prou de reconèixer que fem les coses bé en el camp sanitari, ni tampoc és suficient recordar que hem fet un gran esforç durant els mesos passats en el desenvolupament de l'activitat eclesial a través de les plataformes telemàtiques. Aquest gran esforç hi ha estat, i n'estem contents. L'Església no ha quedat «fosa» i sense capacitat de reacció. Va quedar prou demostrat en el segon número de EL BON PASTOR del mes de maig, on es van recollir un grapat d'experiències reeixides, fruit del zel pastoral i de la creativitat de les comunitats eclesials, particularment, dels seus pastors.

Ara, però, arriba un estiu que es presenta indefinit i quasi sense vacances –tot i el formidable estrés que ha provocat el confinament, que ha deixat «tocades» moltes persones. La primera reflexió és precisament la de donar-nos uns dies de pausa, d'autèntica desconexió. Portem al damunt una fatiga estranya, quasi nova, que no coneixíem, i que no resoldrem amb viatges i absències. Es tracta d'una fatiga espiritual, fruit d'una tensió provocada pels ritmes del confinament, de la dificultat a tirar endavant una tasca pastoral en un temps de pandèmia on tot resulta més feixuc, de la manca de relacions directes i presencials amb les persones –sovint, sense el bàlsam que representa la mirada alegre i en pau de l'altre. Cal reprendre el to interior –ni que sigui fent una pausa que inclogui alguns dies durant diverses setmanes. Cal retrobar una pregària que es posi en mans del Senyor, que respiri amb el pulmó de l'Esperit. Ens hem de rearmar interiorment, sabent que, com llegim en la Primera carta de Joan, «la victòria que ha vençut el món és la nostra fe» (5,4).

La pausa estival és un moment apropiat per a fer-se la pregunta sobre el futur. Cap on hem d'anar? Cap on ha de caminar l'acció pastoral? Després de mesos de garantir el manteniment dels contactes comunitaris via internet, ara ens trobem amb esglésies mig buides per mor de les mesures sanitàries però també per mor de la por i el canvi d'hàbits de moltes persones d'edat que decideixen quedar-se davant la pantalla i seguir des de casa la litúrgia dominical –com han fet en els mesos passats! La davallada de la mobilitat social és indicatiu d'una certa tristesa ambiental, que és fruit de les mesures d'isolament entre les persones. Després de la celebració dominical, molts tenen pressa per tornar a casa.

És en aquest context que cal reproposar amb força l'opció pròpia de l'Església que surt de la Pentecosta. Diuen els Fets dels Apòstols que quan va baixar l'Esperit, «es trobaven reunits tots junts» (2,1). Dos són els elements a tenir en compte: estar reunits, trobar-se, veure's, somriure's, pregar conjuntament, i, d'altra banda, estar tots junts, construir la comunitat, viure la fraternitat, en una paraula, edificar l'Església al voltant de la Paraula i dels sacraments, sobretot l'Eucaristia. Més endavant, els Fets dels Apòstols parlen de tenir «un sol cor i una sola ànima» (4,32), de posar dins de casa, en un lloc primordial, els pobres i les perifèries (també les existencials), que no són un apèndix sinó el centre de la vida comunitària. Aquestes són les línies mestres d'una vivència eclesial de l'Evangelí.

Em pregunto en quina mesura la crisi del coronavirus no posa en crisi una pastoral endormiscada o autosatisfeta gràcies a algun moment reeixit de convocatòria. Es diu que amb el coronavirus hem avançat uns quants anys en alguns camps –per exemple, la

implementació de les estructures telemàtiques a gran escala en l'àmbit educatiu–, però una constatació semblant també es podria fer en relació a l'acció eclesial. Allò que es preveia que podia arribar d'aquí a uns 8-10 anys, probablement s'està anticipant, almenys en part. Cal, doncs, reprendre les grans línies profètiques del Papa, expressades en la *Evangelii gaudium*, i rellegir l'homilia del 27 de març feta a l'atri de Sant Pere. La imatge d'aquell dia va ser la barca dels deixebles enmig de la tempesta i amb Jesús a dins, aparentment distant del que passava però realment present al mig de la seva Església, sotmetent les forces adverses del vent i del mar. La tempesta es clou amb «una gran bonança» (Marc 4,39), i, en la versió de Mateu, els deixebles adrecen a Jesús aquesta exclamació: «Senyor, salva'ns!» (8,25). Que Jesús, el Senyor, ens salvi, significa que l'Església surt del perill, enfortida en la seva matriu bàsica: la fraternitat.

Cal que ens plantejem com podem edificar les nostres comunitats sobre el fonament de la fraternitat –que és l'única manera d'edificar-les. El teixit de l'acció eclesial consisteix en l'amor fratern, en la mirada recíproca de simpatia i d'amistat, en la preocupació pel qui no pot sortir de casa i agraeix una visita o una telefonada, en la invitació personal a trobar-se amb el Senyor i la seva Paraula, en la cura dels pobres i vulnerables que són el tresor de l'Església i que per això han de ser responsabilitat de tota la Comunitat (i no tan sols d'uns quants), en l'aplec festiu del diumenge que inclou la participació directa en l'Eucaristia, en el fet de donar-se suport en les adversitats greus com ara la malaltia o la mort, en el fet d'obrir les portes a tothom tant si creu com si no creu, tant si és dels «nostres» com si no ho és. Aquest darrer punt és decisiu, perquè una comunitat cristiana ha de ser missionera per a poder créixer, i per a ser missionera no pot quedar tancada sense relació amb el món i amb tantes persones que han rebut un «toc» de l'Esperit en els seus cors.

En una paraula, el model de Pau, constructor de comunitats, s'ha de convertir en el model dels pròxims anys. Cada comunitat eclesial, per petita que sigui, ha de trobar el punt a l'hora de suscitar la fraternitat i fer créixer la comunió. La clau és la creació d'un «sentir conjunt», d'un «afecte compartit», nodrit per les taules de la Paraula i de l'Eucaristia, que aproximi les persones, que no n'exclouï cap, que integri els de fora i posi els pobres en el lloc primer de l'Església. I tot això en nom de Jesús i amb els mitjans que brollen del seu Evangelí. El Salm ens parla a tots i a cadascú: «Mai no dorm ni s'abalteix el guardià d'Israel» (121,4).

Un sol cor i un sol esperit

¿Algú es va assabentar del dol nacional pel coronavirus?

JAUME FLAQUER

Jesuïta

professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

Des del 27 de maig al 6 de juny vam estar de dol nacional. Ho deia el BOE, així que havia de ser veritat. Els polítics portaven corbata negra, però les seves paraules agressives no anaven a joc amb el dol. Tot i ser el dol més llarg decretat per un govern de la democràcia espanyola, per què Espanya no ha viscut en realitat en estat de dol?, per què el dol nacional ha passat desapercbut?

En primer lloc perquè no hi ha unitat política. El dol requereix consol mutu. Més aviat Espanya s'assembla a aquella família on alguns dels seus membres decideixen no assistir al funeral per les discussions sobre l'herència. A Espanya, alguns partits es preparen com carronyers per arrencar trossos de poder a qui consideren un govern moribund. Igual que en alguns funerals esclata el conflicte entre els hereus, de vegades per sempre, els partits polítics han estat incapaços d'unir-se per recordar als milers de morts causats pel virus o en ocasió d'ell pel col·lapse sanitari.

En segon lloc, per l'embolic de xifres: ¿a quants cal plorar? No tenim ni el nombre exacte ni sabem si alguns dels que van morir al principi va ser a causa del virus per la impossibilitat de fer-los la prova.

En tercer lloc, perquè percebem que això no s'ha acabat. L'amenaça del virus encara és present i el degoteig de morts ens impedeix tancar la llista. Com plorar a algú que encara no ha mort? Un funeral suposa el principi de la sanació del dolor sentit perquè ajuda a assumir la realitat del fet dolorós i perquè amb la llosa es tanca també un capítol de la vida. No obstant això, fins que no aparegui una vacuna les nostres vides continuaran amenaçades.

En quart lloc, perquè el dol requereix recolliment i la societat està pensant més en sortir i alliberar-se que en aprofundir en el drama viscut. Sentim urgència en llevar-nos el negre de la foscor de la casa i posar-nos el colorit banyador de la platja.

Finalment, en cinquè lloc, molts espanyols necessiten també incorporar la dimensió religiosa per superar el dol. Per a ells han estat especialment durs aquests dies. No poder celebrar cerimònies religioses -o només amb la família més propera- ha impedit desplegar totes les dimensions de la celebració. A més, totes les religions s'han vist obligades a renunciar a elements essencials dels seus ritus funeraris a causa de la pandèmia: els catòlics a l'acompanyament d'un sacerdot a la fi de la vida, els musulmans i jueus als rentats rituals obligatoris, els budistes a la necessària immobilització del cos

durant les 72 hores següents a la defunció... Hi ha hagut enormes dificultats per a la repatriació de cadàvers als seus països d'origen...

Segurament no sigui més que una idea peregrina, però seria bonic que després d'un gran acte estatal en record dels morts, s'ajuntessin els fidels de cada religió, cadascuna en el seu temple, per acomiadar els difunts segons els seus rituals. Una pausa en la lluita política i una oració simultània de totes les religions potser sí podria ajudar-nos com a societat a superar junts el drama que hem viscut.

Presents com el llevat Clavegueres de l'Estat

MIQUEL BARBARÀ ANGLÈS
*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
canonge, mestre de capella*

D'entrada ja deu semblar estrany que tractem aquest tema. De sempre que sabem més o menys que existeix. Però realment estava molt amagat. I amb molt poc coneixement del mateix, la qual cosa donava com un sentit de misteri, de cosa desconeguda, de cosa perillosa i que val més no posar-s'hi i no dir res. Un silenci en el fons més o menys incòmodament condescendent amb l'existència d'aquest clavegueram de l'Estat. És una mica allò que de vegades diem: no ens hi posem que encara prendrem mal. Deixem-ho estar encara que sigui amb una certa mala consciència.

Però ara resulta que d'un temps cap aquí aquest tema de les clavegueres de l'Estat està molt freqüentment present en els informatius, en els debats dels mitjans de comunicació i en els debats polítics.

No hi ha dia que no surtin notícies relacionades amb el clavegueram de l'Estat. I això ens obliga, tant si volem com si no volem, a haver-ne de saber coses, a haver-ho de tenir present, a haver-ne de fer objecte de converses i a plantejar-nos qüestions ètiques o morals que inquieten les nostres consciències.

Amb la irrupció de moltes d'aquestes notícies, la nostra consciència està obligada a fer-ne objecte de la seva reflexió i a adonar-se que amb el silenci no solucionarem res i fins i tot ens podem fer com a encobridors de tot aquest gran problema. Ens assabentem de coses realment lletges i algunes de molt grosses. Això més que un clavegueram sembla ja un riu...

Tots sabem, per responsabilitat, que a la vida hi ha coses que és millor que es guardin en secret. A les mateixes famílies hi ha coses que es guarden i no s'expliquen. I als grups i a les institucions passa quelcom de semblant. És molt normal que sigui així. Segur que tots en tenim experiència.

Però quan es fa rectament i amb bona responsabilitat sempre és per a respectar els drets de les persones, i dels grups o institucions. Els drets de les persones, dels grups i de les institucions han de ser honorats. I de vegades la mateixa estima imposa silenci. Hi ha drets com el de la presumpció d'innocència o el dret a la bona fama que exigeixen una gran distinció, malgrat que, a la nostra societat, no es respecten gaire.

El respecte que s'exigeix en les qüestions d'Estat sempre ha de ser fruit de les consideracions que hem fet anteriorment i que podem resumir dient que ha de ser fruit del que exigeix el bé comú. Però el bé comú ben entès. Massa vegades per bé comú se'ns vol fer empassar el que interessa a un partit o a uns partits. Els partits han d'estar al servei del bé comú i no el bé comú al servei dels partits.

La Doctrina Social de l'Església ens ensenya el que cal entendre per bé comú amb una recta comprensió del mateix.

Ja el Papa Pius XIIè va dir que hi ha una imperiosa exigència a la societat *de situar el bé comú per damunt dels avantatges personals, el servei de cada ú per a tots.* (Al·locució a la O.I.T. 16-07-1947)

El Papa St. Joan XXIII diu a l'Encíclica *Pau a la Terra* amb referència a la *Mater et Magistra*: "*el bé comú consisteix en el conjunt d'aquelles condicions socials que consenten i afavoreixen en els éssers humans el desenvolupament integral de la seva persona...En l'època moderna el bé comú es considera realitzat quan són salvats els drets i els deures de la persona humana. D'aquí que les principals missions dels poders públics consisteixin sobretot a reconèixer, respectar, harmonitzar, tutelar i promoure aquells drets, i a contribuir, per consegüent, a fer més fàcil el compliment dels deures respectius. Tutelar el camp intangible dels drets de la persona humana i fer-li fàcil el compliment de les seves obligacions, és el deure essencial de tot poder públic. Per aquesta raó tot acte dels poders públics que sigui o que impliqui un no reconeixement o una violació d'aquells drets és un acte que contrasta amb la seva mateixa raó de ser i resta per això mateix destituït de tot valor jurídic*" (*Pau a la Terra*, 53-55 de l'edició Nova Terra-Estela).

El Concili Vaticà II incorpora aquesta visió del bé comú i l'explana en diferents llocs. Després de repetir la definició de Sant Joan XXIII a la PT, diu: "creix la consciència de l'eminent dignitat que correspon a la persona humana, superior a totes les coses, els drets i els deures de la qual són universals i inviolables". (*Gaudium et Spes*, 26). Abans de tornar a esmentar la noció de bé comú, diu: "...*La comunitat política existeix precisament en funció d'aquell bé comú*". I més endavant afirma: "*I allí on una autoritat pública, anant més enllà de la seva competència, oprimeix els ciutadans, que aquests no refusin allò que objectivament demana el bé comú. Els és lícit, però, defensar els propis drets i els dels conciutadans contra l'abús d'aquesta autoritat, en el respecte dels límits marcats per la llei natural i evangèlica*". (*Gaudium et Spes*, 74).

El Papa Sant Joan Pau II hi fa referència en diferents llocs, com en el missatge per la Jornada de la Pau del 2000. "*A l'època actual es considera que el bé comú consisteix principalment en la defensa dels drets i deures de la persona humana*". (Cfr. Pontificio Consejo "Justicia y Paz". *Compendio de la Doctrina Social de la Iglesia*, p. 196).

El Concili Provincial Tarraconense tracta d'un veritable Estat social de dret, és a dir, "d'un Estat que reconegui, que respecti i que promogui els drets socials dels ciutadans". (R. 92, b).

Ben entès així el bé comú, podem fer la següent reflexió: el que en diem clavegueram de l'Estat no ha de servir mai per desinformar, per influir ideològicament en la societat, per tergiversar els fets, per fer informes falsos, per injuriar, per calumniar, per incitar a l'odi sota la capa de cercar la pau, per tergiversar la veritat als tribunals,...i mai però mai per matar. La raó d'Estat no és raó per assassinar. Tot això és clar. I els pobres ciutadans hem d'anar veient com ens passen pels nassos aquest riu-clavegueram. I impunement. Pot ser més desastrós encara?.

Tanmateix, com que volem jugar net, als que siguin anomenats com a responsables d'aquest clavegueram també se'ls ha de respectar el dret a la bona fama i la presumpció d'innocència.

I per acabar hi podem afegir: tant de bo, alguna part de la informació de la pandèmia no formi part d'aquest clavegueram. Només faltaria això.

Anunciar l'Evangelí

Vall de llàgrimes, vall assedegada, visió de Déu

BERNABÉ DALMAU

Monjo del monestir de Santa Maria de Montserrat

Des que tinc ús de raó bíblic i litúrgic –d'això ja fa sis dècades– he sentit les dificultats de molts a trobar en l'Esriptura i en la litúrgia la font de la seva espiritualitat. Jo mateix, com tot cristià, n'he hagut de fer constant aprenentatge. Davant d'aquesta àrdua empresa, al llarg dels segles i encara ara hi ha qui ha buscat substitutius. Sabem com les devocions van entrar en la litúrgia o l'han reemplaçat. La modificació no ha estat sempre de caire sentimental sinó sovint, i més avui dia, ideològic. Així mateix, sabem com la Bíblia ha tingut poca acceptació en la vida dels catòlics, i en molts protestants el seu ús ha pres un to fonamentalista. Malgrat que aquests darrers anys hem popularitzat la lectio divina, de fet, al moment de pregar, sovint en lloc de la Sagrada Esriptura s'han preferit performances amb textos i cants del moment. La paradoxa és quan en els recessos de preveres hom repartia un full amb continguts més propis de laics poc formats, sense pensar que la cosa senzilla era pregar l'hora corresponent de la litúrgia de l'Església.

Textos litúrgics i textos bíblics, per al qui hi està familiaritzat, prenen un relleu i una actualitat d'acord amb la situació que cadascú viu personalment. És típic el cas de la gent

que pelegrina a Terra Santa: en tornar-ne, diuen que des d'aleshores entenen més els textos de la Sagrada Escriptura.

Els autors medievals, com els dels sacramentaris de l'antigor, tenien la seva pròpia manera de veure les coses. Per allò que podia resultar anacrònic, la reforma del Vaticà II va remodelar els leccionaris i va renovar l'eucologia. D'entre el llegat de l'Edat Mitjana i fins i tot de l'anterior, esmento particularment certes pregàries com les populars antífones marianes "Sota la vostra protecció", "Reina del cel", i sobretot la "Salve".

En aquesta última crida l'atenció la consideració de la vida present com a exili del Paradís i com a "vall de llàgrimes". Aquesta expressió ens ha estat per a molts un revulsiu quan durant l'actual pandèmia hem viscut de prop la mort d'éssers estimats, molts d'ells sense la proximitat física dels familiars i ni tan sols "una cerimònia", com se sol dir per designar les exèquies. Això, i no solament això, ha fet que d'una manera general experimentéssim la fragilitat humana. Que, al costat del benestar, hi ha molt de dolor, i que la malícia o la irresponsabilitat humanes encara en poden produir més. És una de les principals lliçons d'aquests mesos de confinament, que ens fa ser molt humils davant els missatges de la Bíblia i de la litúrgia.

Molta gent ignora que *in hac lacrimarum valle* és una citació del salm 84/83,7 segons la Vulgata. Alguns exegetes consideren aquestes llàgrimes com un topònim. El clàssic Bonaventura Ubach les traduïa com "la vall de Becà o Becaïm". En la versió litúrgica actual diem "passen per valls eixutes", en plural. La Bíblia catalana interconfessional les singularitza i en fa un nom propi: "travessa la vall Eixuta". I així el sentit del difícil hebreu també coincideix amb el text oficial litúrgic llatí de la Nova Vulgata: "*per vallem sitientem*", que és com dir "a través de la vall assedegada".

La cosa important és que, en el context del salm, la vall és un lloc de pas però que fa d'oasi per a arribar al temple, "fins a veure Déu a Sió". La conclusió que podem treure d'aquestes variants o jocs de paraules és que la vall és un lloc passatger i que el que compta és el destí final.

Si en temps d'epidèmia resem la "Salve", no és per quedar-nos estancats en les llàgrimes, que hi són, sinó contemplar el nostre món com una vall assedegada. El terme ja el sabem: saciar-nos de la visió de Déu.

Al servei de l'altar

Cantem-li lloances per sempre!

JOAN BABURÉS I NOGUER

Prevere del bisbat de Girona

delegat diocesà de litúrgia i coordinador de la CIL

Cada diumenge i cada festa, quan al matí elevem la pregària de lloances al nostre Déu, som invitats a entonar cants al Senyor amb els versos del Càntic dels tres joves (Dn. 3, 56-88). Allà hi trobem aquesta invitació constant: “Canteu-li lloances per sempre”. Amb una repetida insistència, se’ns demana cantar i fer-ho sempre. Seguint el manament de Jesús, que ens invita a pregar sempre (Lc 18,1), l’Església ens posa als llavis aquesta pregària per tal que la nostra oració constant sigui feta cantant.

És per això, que des dels inicis, i seguint la tradició judaica de pregar amb el cant dels salms, les comunitats cristianes han pregat salmejant.

Això ha fet que la Litúrgia de les Hores s’hagi estructurat des de sempre amb el cant. Així ho hem rebut de la gran tradició de l’Església.

Però la nostra experiència recent, basada en dos fets poc arrelats en la tradició més pregona de l’església, ens han portat massa sovint a una praxi poc reeixida. Per una banda la generalització, sobretot entre el clergat secular, de resar el Breviari com una pregària personal individual i solitària. Per l’altra el problema d’haver passat del cant de la salmòdia gregoriana en llatí, a la recitació resada dels salms en la llengua popular.

És hora ja de fer un bon esforç per retornar a la recitació comunitària i cantada de la Litúrgia de les Hores. Per fer-ho possible, després de l’esforç que va suposar l’edició del CANTORAL LITÚRGIC BÀSIC, ara els Bisbes de Catalunya han posat al nostre abast aquest segon volum titulat “EL CANT DE LA LITÚRGIA DE LES HORES”.

En el pròleg s’assenyala la conveniència de promoure el cant comunitari de la Litúrgia de les Hores que ja reclamava el Concili Vaticà II (SC, 99), i que demana la mateixa essència de la Pregària Oficial de l’Església, l’Ofici Diví, conegut ara com la Litúrgia de les Hores.

La Secció de Música de la Comissió Interdiocesana de Litúrgia de la Conferència Episcopal Tarraconense va ser encarregada de preparar aquest llibret amb unes melodies senzilles, i adaptables a la diversitat de situacions per fer possible aquest propòsit.

En un moment, malauradament no gaire oportú, a les portes del confinament per la pandèmia del Covid-19, va veure la llum aquest nou llibre, cosa que ha fet molt difícil la seva presentació i més complicada encara la seva difusió i aplicació. Convé doncs, que ara, en la represa, aquesta publicació sigui coneguda i divulgada, i ben aviat tingui utilitat arreu, especialment en aquells llocs on sigui possible la recitació comuna de l’ofici diví.

A més de les indicacions d’ús en les notes prèvies, que fareu bé de llegir abans de fer servir aquest opuscle, hi trobareu tot un seguit de melodies proposades per a poder cantar els diferents elements de la litúrgia de les hores. No només hi ha una sola fórmula

melòdica, sinó que n'hi ha més d'una per poder-la adaptar a les situacions diverses, escollint sempre la més adient a la comunitat o a les circumstàncies de la celebració.

Encapçalen el volum les melodies proposades per al salm Invitatori. Després hi ha melodies aptes per a cantar els himnes d'acord amb les venerables melodies gregorians més conegudes, segons els diferents temps litúrgics. Tot seguit hi trobareu dues propostes per a poder salmejar, sigui amb melodies gregorians, convenientment adaptades, sigui amb models melòdics nous, que faciliten la recitació cantada del salteri. Sempre hi ha unes fórmules melòdiques que es poden adaptar a les Antífonas, que com sabeu, donen en cada celebració el color oportú, seguint el ritme de l'any litúrgic. (No hauria de ser habitual que quan es canta un salm, l'antífona sigui simplement resada). També hi trobareu melodies per als recitats dels responsoris.

Entre els cants més propis i típics de la Litúrgia de les Hores hi ha els anomenats Càntics evangèlics, que sempre haurien de ser cantats: El *Benedictus* (càntic de Zacaries), el *Magníficat* (càntic de Maria) i el *Nunc dimittis* (càntic de Simeó). Sempre amb fórmules melòdiques per poder cantar, també, les antífonas. I, encara, les melodies per a la Benedicció i el comiat. Finalment, s'hi ha afegit un apèndix, amb melodies per al cant del *Te Deum* i del *Parenostre*.

Permeteu-me que acabi aquesta ressenya amb les paraules finals del text de presentació que encapçala el volum i que signa l'Arquebisbe d'Urgell i President de la Comissió Interdiocesana de Litúrgia, Mons. Joan-Enric Vives: «Els Bisbes de Catalunya desitgem que aquesta proposta de celebracions cantades de la Litúrgia de les Hores trobi acolliment en les comunitats, petites o grans, de les nostres Diòcesis i sigui d'utilitat per tal que la veu de l'Església orant, ressoni harmònicament en una pregària més bella i suau, que pugui arribar a conjuntar els cors i les ments dels qui hi participen i arribi, ben vibrant, a unir-se a la pregària constant del Crist prop del Pare».

Deixebles de l'Evangelí

El coratge de desobeir

NORBERT MRACLE I FIGUEROLA

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona

rector de la parròquia del Vendrell

El papa Francesc, en acabar la catequesi setmanal el dia 17 de juny, pronunciada encara a la Biblioteca del Palau Apostòlic, va afegir aquesta proclama: «Avui és el "Dia de la Consciència", inspirat en el testimoni del diplomàtic portuguès Aristides de Sousa Mendes, que fa vuitanta anys va decidir seguir la veu de la consciència i va salvar la vida de milers de jueus i d'altres perseguits. Que sigui respectada sempre i arreu la llibertat de

consciència; i que tot cristià pugui donar un exemple de coherència amb una consciència recta i il·luminada per la paraula de Déu».

Francesc recordava el testimoni del cònsol portuguès a Bordeus, Aristides de Sousa Mendes que va seguir la veu de la seva consciència en el moment que la ciutat va ser envaïda per l'exèrcit nazi, i va tenir el coratge de desobeir les instruccions que li arribaven des del seu país.

El govern portuguès del dictador Oliveira Salazar havia donat ordres a tots els seus cònsols per tal que no facilitessin visats a jueus, russos o apàtrides perseguits per l'exèrcit alemany, però Sousa Mendes, fidel a les seves conviccions catòliques, va expedir milers de visats, més de 20.000, que van aconseguir salvar la vida dels seus portadors. Dos d'aquests visats, per exemple, varen ser per Salvador Dalí i Gala que es traslladaren a Lisboa i després a Estats Units.

Aquest cas és un dels molts que coneixem (molts no han quedat registrats) de persones rectes que en situació extrema han escoltat la veu de la consciència i han desobeït decisions injustes seguint aquella preciosa expressió de Sant Pere i els apòstols *Cal obeir Déu abans que els homes* (Ac 5, 29).

Setanta cinc anys després de la segona guerra mundial és bo recordar testimonis d'homes i dones que van desobeir les lleis injustes i van arriscar el seu patrimoni i la seva vida per defensar la justícia i la vida dels innocents. A la mateixa França ocupada, també el bisbe de Clermont-Ferrand, mons. Gabriel Piguet fou empresonat a Dachau per haver donat acolliment a un grup d'infants jueus. Al camp de concentració Mons. Piguet, en secret, va ordenar prevere Karl Leisner, un diaca alemany company de presó del camp, beatificat per Sant Joan Pau II l'any 1996.

Alguns d'aquests casos a la França ocupada han estat reflectits al cinema: *Au revoir les enfants*, on es narra com el carmelita Lucien Bunel protegeix uns infants jueus i és enviat a Mathausen. També *Red de libertad* on s'explica el treball extraordinari de la filla de la Caritat, Helena Studler que va salvar la vida de milers de refugiats francesos en evitar que fossin detinguts pels nazis, entre ells el qui després fou president de la República, François Mitterrand. I *Désobéir*, pel·lícula que narra el treball ingent del ja citat Aristide de Sousa Mendes que li va costar un procés al seu Portugal nadiu i la pèrdua del seu treball.

Gaudium et Spes ens recorda que «En el fons de la consciència l'home descobreix una llei que no es dona a si mateix, però que ha d'obeir i la veu de la qual, invitant-lo sempre a estimar i a fer el bé i a evitar el mal, quan convé sona a les oïdes del cor: fes això, evita allò.» (GS 16).

També en els nostres dies, moltes decisions que els governants prenen i afecten el dret a la vida, els drets humans fonamentals, la dignitat de la persona emigrant, o el dret a la llibertat religiosa i de consciència, demanen que, d'acord amb la pròpia consciència recta tinguem, quan sigui necessari, el coratge de desobeir.

Reclinats sobre el pit del Senyor

Un comentari a una opinió, en temps de confinament

JOSEP BOFARULL VECIANA

*Prevere de l'arquebisbat de Tarragona
rector de les parròquies de l'Aleixar, Maspujols i Vilaplana*

En l'abundós intercanvi digital d'aquests dies m'arribà aquesta l'opinió: La humanitat ha canviat el Déu de sempre per un altre déu que són els diners. El coronavirus jo ho entenc com una crida d'atenció a la humanitat perquè tots ens adonem de què no anem pel bon camí. Se'm demanava una resposta. Sense intentar prejudicar la mentalitat de la persona que l'expressa, no entenc que les paraules una crida d'atenció vulguin dir xantatge o amenaça de càstig, sinó un advertiment d'algú que ens vol bé. Algú que també va entrar al diàleg així ho interpretava. Aquest és el meu comentari escrit després d'una detinguda reflexió.

Els meus convenciments són aquests:

1. Els humans i tots els éssers vius del regne animal, vegetal i la gran quantitat i diversitat de microorganismes formem part d'una única natura, el planeta terra, i aquest del cosmos.
2. Tot el que existeix no ha sorgit de l'atzar, al començament quan no hi havia res, sinó que ha estat creat. Considero una idea absurda filosòficament pensar que tot existeix des de sempre i persistirà sempre. Tot és perquè Algú, que anomenem Déu, va decidir que fos, com una obra del seu poder.
3. Aquest Déu Creador, origen i sosteniment de tota realitat, dotà aquesta d'unes lleis intrínseques pròpies pel seu creixement, per la seva reproducció, pel seu equilibri. Per això aquest món no està acabat del tot : es va fent, té un dinamisme. L'obra creadora original segueix, dinàmica en el pas del temps de l'univers del que formem part.
4. El Creador ha confiat el món, la natura, als humans (per ara encara la terra) perquè en tinguin cura, perquè se'n serveixin per a seva subsistència i gaudi, perquè el perfeccionin, sempre tenint en compte les lleis de la natura perquè el progrés de l'home sigui compatible amb la seva conservació i no freni ni aturi el seu dinamisme. Conèixer-lo millor ens afavoreix viure més adaptats a ell, que ja era quan hem aparegut i que possiblement ens sobreviurà.
5. Aquesta responsabilitat nostra és de tots i en bé de tots i al llarg del temps històric que visquem. La presència de l'espècie humana té una durada breu, tan sols d'uns pocs milers d'anys, des que el nostre món el planeta que anomenem terra es formés en el sistema solar fa milers de milions d'anys.

6. La terra és prou fecunda per a assegurar que tots els humans, i els altres éssers vivents, tinguem el necessari per a viure amb suficiència i dignitat, sempre que es prenguin accions perquè la distribució de la riquesa arreu del món sigui justa i arribi a tothom.
7. Quan els humans no respectem les lleis internes de la natura, quan no respectem la subsistència dels éssers vius, quan no usem els bens que la terra ofereix amb equitat i justícia... posem en perill la casa comú, creada per Déu i posada per Ell a les nostres mans. Podríem destruir la terra i nosaltres, amb ella. Fins aquí podria actuar la nostra llibertat insensata!
8. La dedicació a la ciència, a les arts i al treball en general és exercici humà la nostra responsabilitat. Per la nostra capacitat i intel·ligència, per la nostra sensibilitat i enginy, per la nostra inventiva i curiositat ha donat fruits preciosos i de gran qualitat, en tots els camps. De totes maneres amb aquest gran esforç fins ara només coneixem una mínima part de les lleis internes de la natura, i, encara, sempre amb un coneixement provisional, que sovint queda corregit i superat amb el progrés de la ciència.
9. El que qualifiquem com a progrés actual ha aconseguit un gran benestar material i un bon desenvolupament en sanitat, educació, habitatge, lleure, pensament, literatura, arts, cultura, etc. a favor d'una part de la humanitat, però no per a tots els pobles de la terra. Mentre, una gran part de la humanitat no disposa dels bens suficients per a viure amb dignitat. A més, aquesta injustícia posa en perill l'equilibri de la naturalesa i de les lleis que la regeixen, posades al començament pel Creador.
10. Aquí cal adonar-se, i lamentar, el canvi climàtic que ens amenaça a nosaltres, els humans. També la destrucció de tantes espècies vegetals i animals. La sobreexplotació dels recursos materials. En tots aquests casos, quan es fa de manera forassenyada i en contra de l'ordre establert pel Creador, aquesta cursa és suïcida.
11. Aquest Creador és el Pare que Jesús ens ha fet conèixer. Ell, en la seva vida i en el seu ensenyament (l'Evangelí) ens ha revelat Qui és, perquè nosaltres sols només podíem intuir alguna cosa d'Ell (totes les religions). Per Jesús hem après que tots els humans som fills d'aquest Déu-Creador-Pare, que ens estima, que ens sosté, que és bo amb nosaltres, que vol que ens estimem, que tots som germans i iguals amb la mateixa dignitat, amb els mateixos drets a viure amb dignitat i suficiència dels bens que produeix la terra que Ell ens ha confiat com a casa comú. Això és el que Ell vol, i ens ho ha fet saber per Jesús, el seu Fill.
12. Aquest Déu-Creador-Pare, perquè ens estima a tots per igual, ens adverteix, pel nostre bé, que seguim el camí de la justícia, de la fraternitat, del respecte de tots els éssers vivents. Aquests no estan a disposició del nostre caprici i menys encara de la malversació del luxe. Com Algú que estima ens demana que prioritzem els germans i germanes més mancats, amb menys capacitats, amb menys oportunitats, més colpits per la pobresa o la fragilitat.
13. Aquests seus advertiments tenen sempre una qualitat amorosa, comprensiva, perdonadora, sensible a la nostra limitació, però també clara i ferma d'un Déu Pare-Mare

que educa i guia els fills, a tots, i no pot consentir que uns germans abusin d'uns altres impunement.

14. Aquests seus advertiments ens arriben per les reaccions de la mateixa naturalesa segons lleis que la regeixen; per la nostra consciència humana, recta i sensible ("cor" en sentit bíblic); pels combats a favor dels drets dels homes, dels pobles, de la justícia; per testimoniatge de persones creients o no en la seva vida honrada, austera, lliure i solidària, que denuncien l'ús arbitrari i abusi dels bens de la terra, el luxe escandalós, la insensibilitat i deshumanització creixent contra els qui el poder econòmic vigent posa al marge; per profetes de tots els temps (sant Francesc d'Assís) i també dels nostres (cardenal Vidal i Barraquer, Joan XXIII; papa Francesc, bisbe Pere Casaldàliga, mare Teresa de Calcuta, bisbe Òscar Romero), homes i dones de Déu, màrtirs de l'evangeli i de la justícia capaços de donar la vida, que són víctimes de la violència dels qui intenten mantenir i augmentar els seus privilegis. Tots ells, que són molts, homes i dones de Déu, són empesos pel seu Esperit. Atenguem el seu testimoniatge, la seva denúncia, la seva paraula profètic: venen de Déu.

15. Només hi ha un sol Senyor i Amo de tot el que existeix, perquè és obra seva. Nosaltres, els humans de cada etapa històrica, només en som administradors d'una petita part en el breu temps del nostre estar en aquest món. Perquè tot mantingui el seu equilibri necessari i la seva destinació originària, ho hem d'usar segons el Seu pla. L'anem coneixent en la observació contemplativa i en la investigació científica de la naturalesa i de la persona humana, amb el permanent acolliment de l'evangeli del seu Fill, que ens dóna els criteris definitius d'actuació.

Rentar els peus

Joves amb arrels

MANEL MERCADER

prevere del bisbat de Lleida

delegat de Joventut

Què vol dir això, en una cultura de la provisionalitat, líquida, del ara i aquí en l'Europa consumista, individualista occidental? El títol posa quelcom necessari per no oblidar la importància de les arrels de les generacions: «Perquè és impossible que algú creixi si no té arrels fortes que ajudin a estar ben sostingut i agafat a terra. És fàcil envolar-se quan no hi ha res on subjectar-se» i de les arrels que Europa necessita per sobreposar-se a les adversitats.

Parlo de les arrels de cada generació perquè la novetat actual ha de xuclar de la sabia sàvia de les generacions passades si no vol caure en un desarrelament que ens durà a la perdició i a la desaparició de la nostra cultura arrelada: «Que no t'arrenquin de la terra. Aquesta no és pas una qüestió secundària». Parlo de les arrels que Europa necessita perquè ha de forjar-se en la comunió entre tots els seus membres. Per tant, no ha de caure en aïllaments que no responen als seus anhels de transformar-se en una comunió de comunitats humanes inspirada en les seves arrels humanistes cristianes. Aquesta unió no és fàcil. És molt fràgil com hem vist amb la pandèmia del Covid-19. Ha sacsejat els fonaments de l'Europa que volem i ha dut als països membres a desenvolupar-se de manera aïllada i pensant en els seus conciudadans, exclouent els dels altres estats. Les oportunitats poden ser ocasió de solidaritat o d'allunyament.

Ara bé, tornant al tema de cultivar les arrels de cada generació de joves, aquestes no han d'impedir visualitzar les propostes que el present ofereix. Ans al contrari, aquest il·lumina amb la seva creativitat, llibertat, entusiasme... la riquesa del dipòsit arrelat en els novells. Han de descobrir la riquesa de la complementarietat entre la novetat i les seves arrels. Una reflexió que fa que cada generació de joves posi les bases sobre una plenitud. En aquesta consideració, s'ha de tenir cura a no perdre la identitat que, sovint, vol ser aniquilada per la cultura totalitzadora del consumisme mundial. Aquest, intenta esbategar la riquesa cultural de cada població i homogeneïtzar els joves de manera global encara que sigui en perjudici de les arrels pròpies com el Papa Francesc ens comenta.

I el que els joves han de voler el seu creixement que s'arrela amb la seva història i que interactua amb les altres generacions de manera madura i sòlida per mitjà del diàleg. Aquest ha de tenir un esperit crític que escolti la riquesa de cada època, sense deixar-se absorbir per altres generacions i sense anul·lar-les. En definitiva, els membres, han de crear ponts afectius i efectius entre tots els que formen part de la gran família humana del present i del passat per fer les aportacions de les que en són responsables. El Papa ens demana un esforç comunal entre tots els integrants de la societat, on els joves han de poder tenir visions que els obrin horitzons i els mostrin nous camins arrelats en els

somnis dels ancians. És un esforç que ens duu a la complementarietat dels uns amb els altres per enriquir-nos mútuament tot i saber la complexitat del diàleg.

El caminar dels joves amb els més ancians els fa possible pouar en la fecunditat, per mitjà de les seves experiències, a fi de copsar realment allò que és important. D'aquesta manera els grans valors com l'amor, la gratuïtat, la comprensió germinaran en els novells fem possible les bases d'una fornada vers la plenitud. Un caminar que ha de dur els novells a veure en la saviesa dels ancians els sediments necessaris per afrontar les respectives vides amb les garanties per moure's com horitzó de sentit que ofereix la Bona Notícia que és Jesús. Aquest caminar plegats és plasmat amb la imatge dels joves provinent de les illes Samoa que comentem que l'Església és una canoa, en la qual els vells ajuden a mantenir la direcció interpretant els estels, i els joves remen amb força imaginant el que els espera. Sota l'impuls sempre nou de l'Esperit Sant.

Un bisbe ens parla

Reconeixement i reflexions

+ SALVADOR GIMÉNEZ VALLS

bisbe de Lleida

Observar el nostre entorn durant aquests mesos en què hem patit, i encara la vivim, la COVID-19, pot portar-nos al pessimisme. Massa coses han quedat trencades. Massa institucions han patit fora mida per sobreviure. Massa persones s'han refugiat en la por i en la incertesa. I tots ens fem les grans preguntes sobre l'ésser humà, sobre les actituds davant la vida i com afrontar la mort.

Contínuament es publiquen anàlisis i estudis de les conseqüències d'aquesta tragèdia. Ja n'han aparegut llibres amb reflexions més assossegades, però igualment inquietants, descrivint responsabilitats i mesures preses que afavoreixen o perjudiquen les possibles solucions per sortir de la crisi. És important tenir bona informació per assumir la necessària col·laboració personal o col·lectiva que ajudi el conjunt de la societat.

Els cristians som un nombrós grup humà que ha participat en tot moment en el compromís amb els afectats, amb una mentalitat esperançada. Per la nostra convicció en les paraules de Jesucrist fugim del pessimisme i volem, amb una actitud realista, treballar en la construcció d'una societat més justa i solidària. La paràbola evangèlica del samarità és una immillorable icona de cada un de nosaltres i de la mateixa Església, amatent als problemes de l'entorn.

A l'última reunió dels bisbes de Catalunya vam tractar d'aquesta dolorosa situació que, sense quedar-se només en els consells a les comunitats cristianes, volia de cada un dels presents, com a pastors, una implicació més gran en l'atenció espiritual i material als qui conviuen amb nosaltres. El dolor ens ha afectat a tots però s'ha acarnissat amb més força en alguns grups o institucions. N'assenyalem alguns, amb situacions preocupants.

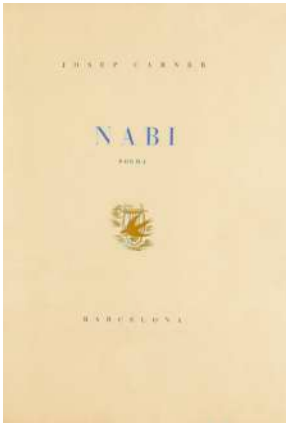
Les residències de la gent gran s'han convertit en un important punt de mira. Tant els residents com els empleats i directius han patit, sobretot, els efectes mortals d'aquesta pandèmia. Han mort molts residents i hi ha hagut molta solitud. Alguns, amb el seu treball, han mostrat una gran heroïcitat, i les famílies han lamentat la separació dels seus éssers estimats. Els cristians hem de recuperar la proximitat i l'afecte cap a tots ells.

El món de l'ensenyament ha viscut una circumstància inèdita. Amb alumnes en els seus domicilis, amb els pares en múltiples i afegides tasques, amb un esforç immens del professorat en la seva adaptació a nous mètodes. I tots preocupats per les conseqüències educatives. Els cristians volem mostrar el nostre tarannà de servei i de lliurament cap a la construcció de persones íntegres.

Les empreses que tanquen, i un gran nombre de treballadors queden a l'atur amb la consegüent repercussió familiar i cívica. A la malaltia, s'hi afegirà la pobresa i la creixent exclusió social. Els cristians en compartim la preocupació i la solidaritat.

Els hospitals, on els professionals han treballat fins a l'extenuació i han exposat les seves vides. No oblidem mai les nostres oracions per ells.

I ara, a l'inici d'estiu, les colònies i els centres de temps lliure per a infants i joves. Necessitem cristians que dediquin el seu temps a educar i a estar físicament a prop d'ells. Els cristians ens unim en la gratuïtat del lliurament personal en l'àmbit del temps lliure. En queden molts més, que romanen en l'ànim de tots.

Hem vist, hem llegit

Pervivència de l'obra literària de Josep Carner, cinquanta anys després del seu traspàs

ANTONI COLL CASALS

*prevere del bisbat de Girona
rector de la parròquia de Caldes de Malavella*

Enguany es commemora el cinquantè aniversari del traspàs de Josep Carner i Puig-Oriol, conegut amb el sobrenom de príncep dels poetes catalans, ocorreguda el 4 de juny de 1970 a la ciutat de Brussel·les. En ocasió d'aquesta efemèride, serà bo recordar, en unes breus pinzellades, la personalitat literària de Josep Carner, valorar la importància de la seva obra així com les característiques específiques de la seva producció literària.

La vocació literària se li desvetllà de ben jove, a l'edat de 12 anys, i fou un veritable talent de creació artística sobretot en el camp de la poesia, però no exclusivament, atès que abasta també altres gèneres literaris com la narrativa, el teatre, i la traducció, sobretot d'obres de la literatura francesa i anglesa.

La seva producció s'emmarca en el moviment literari del Noucentisme que tant va significar en la cultura catalana del primer terç del segle XX no solament en el camp de la literatura sinó també en molts altres àmbits. La producció carneriana, sobretot la poesia, posseeix unes característiques que la fan molt rellevant i s'insereix en un primer moment en l'estètica i l'ideari del Noucentisme, i en un segon moment en la tradició poètica del postsimbolisme europeu.

Encara cinquanta anys després del traspàs del poeta, la seva obra deixa en herència un dels seus llegats poètics més perdurables i valuosos en la literatura catalana del segle XX. En tractar-se d'una obra literària de gran rellevància no s'escapa de la polèmica que va sorgir a la dècada dels anys noranta del segle passat entre els detractors i partidaris de Carner, la controvèrsia coneguda en els àmbits literaris com els anticarnerians, els quals pretenen desmitificar i menysvalorar la literatura de Carner.

Amb només vint-i-sis anys, Carner aconseguí el mestratge en gai saber en els Jocs Florals de Barcelona de l'any 1910 quan va guanyar la Flor natural pel seu poema *L'estranya amor*.

Els fruits saborosos (1906) és considerat per la crítica, com una de les fites del Noucentisme, moviment del qual Carner n'és capdavanter. La seva obra poètica evoluciona cap al postsimbolisme en obres com *Auques i ventalls* (1914), *El cor quiet* (1925), *Nabí* (1941). Aquest últim és un llarg poema narratiu que parteix de la història bíblica del profeta Jonàs. Escriu un poema narratiu en deu cants. És la primera vegada

que l'autor utilitza el registre de la poesia narrativa. Darrere la tria del tema hi ha també una projecció personal del poeta en el personatge de Jonàs, amb el dubte i el neguit de les circumstàncies que li toquen de viure. El llibre és una reflexió sobre la condició d'aquest poeta-profeta d'acord amb la tradició que paral·lelament desenvolupa el postsimbolisme, especialment pel que fa a la idea del poeta com a ésser individualitzat i solitari, triat per a una missió, content de ser diferent de la resta dels mortals i de col·locar-se en un pla superior, però també sotmès als problemes que tot això comporta: permanentment entre la ventura i la desventura, entre el goig i el defici, entre la tranquil·litat i la vida errant de l'exiliat. Després de *Nabí*, Carner es dedica a la revisió de la relectura i revisió de la pròpia obra.

La paraula d'un poeta a qui les formes de la realitat han permès fins avui, esdevingudes símbols, expressar les pròpies emocions i fer-les arribar, cordialment, pietosament, a tots aquells lectors amb qui comparteix idioma.

Quan Carner és a l'exili, lluny de Catalunya, s'imposa una creixent sobrietat en les seves noves composicions, que en opinió del poeta i crític Gabriel Ferrater, la seva poesia esdevé «meditativa, severa i gairebé opaca, derivada potser dels modes anglesos victorians».

Cal destacar l'estima del poeta pel món sensible, fins i tot quan allò que descriu pertany al domini d'allò més abstracte. Perquè és així, amb l'auxili dels materials propis de la comuna experiència de la realitat, en Carner consuma tot sovint un moviment que des del més aparentment trivial dispara el poema en direcció a allò més profund i transcendent: de la realitat més exterior a l'emoció més arrelada.

L'excelsa qualitat de la poesia de Carner (molt per davant de la seva producció prosística i dramàtica, de menor interès), sembla que en les circumstàncies pròpies d'una literatura normal hauria de ser reconeguda de manera unànime i ininterrompuda. És remarcable, tanmateix, la tendència a convertir la seva figura en el blanc d'una periòdica i recurrent desvaloració per alguns sectors intel·lectuals poc receptors de la seva autèntica complexitat.

La personalitat literària de Josep Carner està impregnada d'amor al país, de compromís a favor de la dignitat de la llengua literària. Home fidel a les seves conviccions de catalanitat, civilitat i fe cristiana. En l'àmbit de la seva trajectòria existencial li va tocar viure una etapa de la història de Catalunya amb moments molt esperançadors de construcció del país, però sobretot, va sofrir l'amarga experiència de l'exili, allunyat del seu país fins a la seva mort. No fou fins que es va començar a recuperar la normalitat que les seves despulles es traslladaren al Cementiri de Montjuïc de la seva ciutat natal, Barcelona.

Ni el pèlag que s'abissa ni el vent ja no em fan nosa.
Mon seny en la fosca reneix.
Ja sóc dins una gola més negra, millor closa;
i crec, dins el ventre d'un peix.

S'han esvaït, d'una bocada a l'embranchida,
ma petitesa, mon esglai.
Res no em distreu, dubte no m'heu, desig no em crida:
Déu és el meu únic espai.

(Nabí, 1941, inici del cant IV *Jonàs dins de la balena*).

